

تعزیه مذهبی و گسترش فرهنگ موسیقی در دوره قاجاریه

۱ بهمن ۱۳۹۳ ساعت ۱۷:۱۱

در تعزیه‌هایی که در حضور شاه برگزار می‌شد، به ویژه در تکیه دولت، تعزیه‌گردان یا معین‌البکاء که ناظم و کارگردان نمایش بود، با ورود به صحنه و با آهنگ موزیک سلطنتی دستور آغاز تعزیه را می‌داد...

در ص ۲۸۴ کتاب می‌خوانیم:

با وجود نگاه منفی ایرانیان دیندار نسبت به موسیقی تحولی در عصر ناصری اتفاق افتاد که نه تنها نگاه مردم به موسیقی را دگرگون کرد که اسباب گسترش این هنر را فراهم آورد. می‌دانیم که شبیه‌خوانی در ایران پیشینه‌ای دراز داشت. گفته می‌شود تا پیش از دوره ناصرالدین شاه شبیه‌خوانی به صورت صامت در ایران رایج بود و شبیه‌خوانی ناطق یا تعزیه‌خوانی با شعر و آواز از یادگارهای عصر ناصری است. پیتر چلکووسکی نویسنده کتاب «تعزیه، نمایش و نیایش» که مدت‌ها در ایران با تعزیه‌گردانان هم‌سخن بوده، درباره اهمیت تعزیه در دوره ناصرالدین‌شاه می‌نویسد: «تعزیه نه تنها از پشتیبانی دربار ناصرالدین شاه برخوردار بود، بلکه به کانون اصلی تفریح و عبادت مردم تبدیل شده بود.» چنین است که به گفته او در همین دوره رقابت اعیان و ثروتمندان شهرها برای برگزاری هرچه با شکوه‌تر تعزیه‌هایشان، عاملی شد برای ساخته شدن بسیاری از بناهای خاص که به نام تکیه و حسینیه شناخته می‌شدند. فرصت شیرازی در «بحورالاحان» با اشاره به شیوه برگزاری تعزیه در عصر ناصری می‌نویسد: «در تعزیه‌هایی که در حضور شاه برگزار می‌شد، به ویژه در تکیه دولت، تعزیه‌گردان یا معین‌البکاء که ناظم و کارگردان نمایش بود، با ورود به صحنه و با آهنگ موزیک سلطنتی دستور آغاز تعزیه را می‌داد.» آنچه مسلم است اینکه شبیه‌خوانی‌ها بزرگترین نقش را در حفظ و رواج موسیقی قدیم ایران ایفا کردند چرا که مردم از لایه‌های گوناگون اجتماعی در مجالس تعزیه شرکت می‌کردند، شعرها و آهنگ‌ها را می‌شنیدند، آن‌ها را به خاطر می‌سپردند و بدین‌سان میراث موسیقی ایران را از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌کردند.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/20387/تعزيز-مذهبي-تعزيز-مذهبي-تعزيز-مذهبي>